

Șumuleu Ciuc, centru spiritual-religios

- Concepția dezvoltării turistice -

2014

Consiliul Județean Harghita
Hargita Megye Tanácsa
Harghita County Council

Cuprins

Cuvânt înainte – 3.

Introducere – 6.

În drum spre Șumuleu Ciuc: atracțiile județului Harghita – 8.

I. Șumuleu Ciuc și protagoniștii locali – 9.

Biserica sanctuar și mănăstirea ordinului franciscan – 9.

Alți agenți sociali – 11.

II. Dezvoltarea centrului spiritual – 14.

II. 1. Felicitările mariane – 17.

II.1.1. Sugestii tematice pentru weekendurile de pelerinaj – 19.

II.2. Pelerinaje tematice – 29.

II.3. Formări profesionale – 31.

II.3.1. Formare în domeniul vieții confesionale – 31

II.3.2. Formarea liderilor pelerinajelor – 34

II.4. Programe alternative în sălașul sfânt – 36.

III. Alte conținuturi, **difuzare, marketing și valorificare** – 38.

CUVÂNT ÎNAINTE

Citatul aparține lui Walter Kasper: „*se poate întâmpla, ca Biserica să aleagă drumul regresivității interioare*”. Care ar putea fi pentru ei drumul de evadare din impasul vizionat? Trei întrebări trebuie analizate: UNDE suntem? CE dorim? CARE ar fi soluția?

Existența este sacrală, astfel *omul*, creație divină, la fel ca și timpul și spațiul în care trăiește, este sacru. Dar această creație sacră a Domnului trăiește într-o neliniște continuă, se atomizează, e plin de datorii și se îndobitocțește. Se formează reflexul de alertă, din care rezultă cugetarea de scurtă durată, demotivarea și neliniștea constantă. Acest reflex de alertă scade inteligența afectivă și sensibilitatea socială. Este foarte greu luarea deciziilor de viață în această neliniște, și în plus, senzația de siguranță a societății care ne înconjoară scade zi cu zi.

Sub ochii noștri *Homo sapiens* încetul cu încetul devine *homo videns*. Este datorie catolică, să-i redăm vocația, sensul existenței. Omul însingurat trebuie călăuzit iarăși pe drumul inițierii. Aici doresc să fac trimitere la două perechi de antonime: *exilare vs. inițiere*, *desacralizare vs. resacralizare*. *Homo sapiens* trebuie învățat din nou, ca în loc de maximalizarea proastă a consumului, să trăiască în propriul timp și spațiu sacral. Acesta trebuie să fie scopul posibilităților noastre spirituale și a ofertelor, deoarece nu ne este indiferent, ce facem în cele 24 de ore ale zilei. Astfel am și ajuns la discursul temporal, adică la scurta analiză a trecutului, prezentului și viitorului. Fără cunoașterea trecutului nu putem percepe întâmplările din prezent, astfel șansele de a aduce decizii adecvate viitorului sunt în scădere. Deciziile serioase ale prezentului însă sunt indispensabile în ceea ce privește viitorul, deoarece numai în viitor avem posibilitatea schimbării: *viitorul* este posibilitatea schimbării.

În locul regresiei interioare, menționat de Walter Kasper ca o posibilitate a viitorului, este importantă luarea acelor decizii și urmarea acelor posibilități, care împiedică împlinirea acestei viziuni negative.

În această muncă, spațiile sacrale sunt la folosul nostru, cum ar fi Șumuleu Ciuc, unde – putem spune drept – că cerul e mai aproape de pământ. Șumuleu Ciuc este un spațiu sacral, care beneficiază de o mai mare atenție din parte lui Dumnezeu. Folosind un termen mai modern: la Șumuleu Ciuc funcționează un "brand" divin, de care actualmente ne folosim în trei direcții.

1. **Proiecte sacrale, planuri.** În societatea noastră modernă mase largi de oameni își pierd credința consumați de viață, trăind fără speranțe. Foamea sacrală care rezultă din această stare trebuie atenuată de oportunități spirituale organizate, care se află sub controlul nostru și reflectă fidel credința și tradiția catolică. Astfel de proiecte vitale sunt Drumul Maria, Weekendul pentru pelerini (Felicitarea Maria) și centrul spiritual, dezvoltarea căruia ne preocupă acum, și care, conform planurilor noastre, va unifica inițiativele sacrale desfășurate la Șumuleu Ciuc.
2. **Proiecte și realizări economice.** Centrul de conferințe de la Șumuleu Ciuc, prin hotelul, restaurantul și spațiul pentru formări, are ca scop autosustenabilitatea financiară în contra concepțiilor pieței moderne, și dezvoltarea economică – sub egida intereselor catolice – a celui mai important sanctuar al spațiului locuit de maghiari. Dezvoltarea produselor proprii, atragerea și integrarea întreprinzătorilor mici și mijlocii sunt sarcini tot mai urgente.
3. **Proiectul spiritual** este al treilea pilon. Asociația Pro Educatione, care aspiră spre sinergii spirituale, este o inițiativă a arhiepiscopiei, având ca scop armonizarea și ajutorarea de la Șumuleu Ciuc a năzuințelor formărilor pentru adulți. Ca rețea, tinde spre dezvoltarea comunicației profesionale, atât între organizațiile membre, cât și între resursele exterioare. Este asemănător unui sistem viu, în care membri exercită atenție, sunt complementari și responsabili unul față de celălalt în activitățile lor – puse în beneficiul intereselor comune. Este de ajuns, să ne imaginăm funcționarea organică a sensului giratoriu în contra răscrucilor de drumuri blocate de semafoare, care stopează avansarea organică a circulației.

Acești trei piloni sunt uniți de centrul spiritual, care s-a înființat la Șumuleu Ciuc pentru a oferi suprafață comună (în format tipărit și electronic) programelor sacrale deja existente și active, oferindu-le în mod compact pelerinilor, completându-le cu programe spirituale. (Oferta de programe a centrului spiritual o găsiți în capitolele următoare, începând cu pagina

13. Posibilitățile legate de elementele de marketing ale centrului, de modul valorificării și de conexiunea cu alte oferte turistice și de pelerinaj sunt prezentate detaliat într-un alt capitol, începând cu pagina 37.)

Isus ne cheamă la o existență activă și nu pasivă. Misiunea bisericii în societatea de azi poate fi descrisă cel mai bine de termenul „*global-player*”. În acest context, rolul bisericii nu este de a judeca, ci mai ales de a forma viața. Dacă nu există dinamici comunitare de soluționare a conflictului, atunci comunitățile se dizolvă. Cea mai mare provocare pentru noi constă în răspunsurile date la problemele contemporane: *a înțelege, a interpreta și a analiza* societatea sunt mai importante, decât vreodată. Prin varietatea programelor educaționale *formale, non-formale și informale* trebuie să oferim răspunsuri la marile probleme ale societății, la dilemele și temerile ascunse în sufletul oamenilor.

Cred în resursele Bisericii Catolice. Avem resurse umane, spirituale, istorice și relaționale încă nedescoperite, care ascund mari posibilități pentru trăirea activă a vocației și misiunii noastre. Trebuie să învățăm a le explora și folosi.

Șumuleu Ciuc, octombrie 2013

Dr. Szakács F. Sándor

Director operativ

INTRODUCERE

Proiectul internațional **Recultivatur** (www.recultivatur.eu) a fost lansat cu scopul de a proteja valorile religioase și de a dezvolta turismul spiritual. Prezenta concepție – de dezvoltare locală – este parte integrantă a proiectului european, finanțat de Programul de Cooperare Transnațional Sud-Est European (SEE – South-Eastern Europe) al Uniunii Europene, avându-l ca partener local **Consiliul Județean Harghita**. Dat fiind faptul, că în România potențialul turismului religios nu este explorat adecvat, partenerul român al proiectului consideră a fi foarte important accentuarea **valorilor cultural-religioase** deja existente. **De aceea explorarea, conștientizarea și încadrarea în programele de dezvoltare practică a valorilor cultural-religioase ocupă un loc prioritar în strategia de dezvoltare turistică a județului și în diferitele inițiative de dezvoltare.** În România realizările proiectului urmăresc **trei direcții**: pe o parte se leagă de dezvoltarea drumului de pelerinaj, drumul Maria, pe altă parte urmăresc dezvoltarea Șumuleului Ciuc ca centru sacral, iar în al treilea rând elaborează și promovează drumul tematic al bisericilor reformate din Transilvania.

În dezvoltarea **Drumului Maria**, drum de pelerinaj internațional, județul Harghita ocupă locul de frunte. Deși în județ există mai multe drumuri care conduc spre Șumuleu Ciuc (în total 5; iar realizarea marcajelor mai importante la nivel județean este de 60-60% pe artere, și 70-75% pe traseele secundare¹), prin implicarea voluntarilor și a coordonatorului drumului Maria, respectiv cu ajutorul financiar al Consiliului Județean Harghita, în Șumuleu Ciuc și în împrejurimile sale s-au construit și dezvoltat mai multe trasee ale meditațiilor mici, de câteva ore sau celor pentru o zi întreagă. Prin accesarea traseelor de pelerinaj ale drumului Maria se realizează un scop triplu în regiunea noastră: protejarea și transmiterea valorilor creștine, accentuarea și folosirea valorilor religioase și culturale, creșterea atractivității pelerinajelor spirituale. Concepțiile de dezvoltare turistică ale proiectului, legate de traseele de pelerinaj din județul Harghita, au ca scop colectarea celor mai multor informații folositoare despre fiecare traseu deja existent, marcat printr-un sistem de numerotare și colorare aparte, apoi dezbateră acestora împreună cu protagoniștii locali (mai ales: autorități locale, organizații civile, întreprinderi locale și reprezentanți ai instituțiilor

¹ Vezi: Drumuri de pelerinaj din Județul Harghita. Concepție de Dezvoltare Turistică.

bisericești), ca în urmă să fie publicate într-un ghid de pelerinaj spre folosul turiștilor și pelerinilor.

În procesul de realizare a etapei județene al Drumului Maria este foarte important proiectarea produselor locale și serviciilor turistice și de alt tip, conexe, care pot fi servicii în strânsă legătură cu traseele (loc de cazare, masă, informare) sau ocazionale (punct de prim ajutor, punct comercial sau transport). Totodată, în proiectul de dezvoltare sunt subliniate și ofertele de tip experiență (religioasă, culturală, evenimente, etc.) și elementele care pot fi conexe pelerinajului (de ex. indicarea teritoriilor ocrotite sau a posibilităților turismului activ). Deoarece Drumul Maria nu este doar un traseu, ci și o experiență, de care se leagă alte sinergii și servicii.

Dezvoltările complexe legate de etapele din județ ale drumului marian oferă două tipuri de servicii: pelerinajele de o zi și programele turistice, respectiv organizarea pelerinajelor tematice pe drumul marian. (Informații suplimentare despre dezvoltările legate de Drumul Maria le găsiți pe siteul: www.mariaut.ro). Punctul final al celor mai multe trasee ale drumului marian și al pelerinajului este **Șumuleul Ciuc, spațiul sacral**, sosirea la biserica sacră, la picioarele Sfintei Fecioare.

Pe un alt plan profesional, proiectul Recultivatur dorește dezvoltarea turistică a centrului sacral. Această dezvoltare sacrală are ca scop inventarierea programelor religioase, spirituale și culturale ale locului sacru, care se desfășoară pe durata unui an, și să le dezvolte conform necesităților și posibilităților, alcătuind o ofertă de programe, care atrage atât pelerinii, cât și turiștii. Această dezvoltare se compune din diferite elemente. Astfel are în focus programele de pelerinaj organizate sistematic în spațiul sacral, ca de exemplu felicitările mariane (sărbătoarea din prima sâmbătă a lunii), în relație cu acestea elaborând și oferind un program de mai multe zile, pe cât posibil pe durata pelerinajului de sfârșit de săptămână. Alături de aceasta accentuează programele bălciurilor locului sacral și sărbătorile mariane, alăturându-le programe spirituale și culturale, desfășurate la Șumuleu Ciuc pe durata anului. Centrul spiritual care se dezvoltă în acest spațiu sacral a luat inițiativa de a organiza pelerinaje tematice (se implică în acest proiect folosindu-se pe cât e posibil de traseele drumului Maria), și elaborează conținuturi pentru formările profesionale. Prin dezvoltarea centrului spiritual de la Șumuleu Ciuc dorim să îndemnăm spre viața spirituală; elaborarea ofertei de programe complexe anuale și a serviciilor locale are ca scop atragerea și

menținerea pe loc a unui număr mai mare de pelerini și turiști, iar informarea sistematică despre programele acestui spațiu sacru are rolul de a promova și populariza oferta de programe ale Șumuleului Ciuc. Pagina web a centrului spiritual: www.zarandokkozpont.ro.

Pe al treilea plan profesional proiectul se ocupă de elaborarea traseelor tematice ale bisericilor reformate din Transilvania. În Transilvania există numeroase biserici reformate, în împrejurimea cărora găsim mai multe atracții turistice. Este în curs inventarierea informațiilor, apoi dezvoltarea unei oferte turistice complexe legate de totalitatea bisericilor reformate și ale atracțiilor turistice conexe. Acest pachet va fi promovat ca produs turistic.

Proiectul Recultivatur și dezvoltările turismului spiritual realizate în cadrul acestuia se leagă de Șumuleu Ciuc, îi conferă o valoare adăugată prin care spațiul sacral își găsește locul printre marile centre de pelerinaj din Europa, și prin care poate deveni o destinație bogată din punct de vedere religios și cultural.

În drum spre Șumuleu Ciuc: puncte de interes ale județului Harghita

Județul Harghita se află în centrul României, în partea estică a Transilvaniei. Turiștii care vin în România cu avionul, trebuie să parcurgă un drum de câteva ore pentru a sosi în reședința județului, însă este recompensat de aerul proaspăt și mediul natural intact pe alocuri. (Aeroporturi: Târgu Mureș, Cluj Napoca, București, Sibiu).

Numele județului Harghita provine de la Munții Harghita, în care se află al doilea vârf înalt al județului (Vf. Harghita-Mădăraș, 1801 m). Turistul sosit aici poate cutreiera atât munții, cât și meleagurile mai joase ale colinelor și câmpiilor, deoarece la Est județul este delimitat de Carpații Orientali, iar la Vest de regiune mai deluroasă (Odorheiu Secuiesc). Totodată, viața județului este definită de lanțul "depresiunilor secuiești", care sunt orientate pe axa Nord-Sud, pe traseul Bilbor–Borsec–Gheorgheni–Miercurea Ciuc. Datorită originii vulcanice ale munților, regiunea păstrează resurse și frumuseți naturale inedite, precum Lacul Sfântu Ana din masivul Ciomat – singurul lac de origine vulcanică din țară, Tinovul Mohoș, sutele de izvoare de apă minerală, Lacul Roșu și împrejurimile sale, stâncile Munților Hășmașu Mare, pasul Ghimeș–Palanca.

Orașele mai mari ale județului sunt: Miercurea Ciuc, Odorheiu Secuiesc și Gheorgheni, dar vă atragem atenția și asupra ospitalității satelor, oferite de gazdele caselor sau a pensiunilor. Pelerinii pot parcurge traseele din Secuime ale drumului Maria.

Descoperiți și patrimoniul cultural din zona Șumuleului Ciuc! Puteți vizita monumente istorice (cetatea Mikó din Miercurea Ciuc, biserici, clădirea Gimnaziului Márton Áron), muzee (de ex. Muzeul Secuiesc al Ciucului din cetatea Mikó, muzeul Márton Áron din Sândominic). Puteți participa la numeroase evenimente (v. la sfârșitul caietului), făcând cunoștință cu tradițiile secuilor și caracteristicile traiului secuiesc, ca de exemplu tradițiile Fărșangului, Zilele Secuimii, Ziua Celor 1000 de Fete Secuience, Festivalul de Muzică Veche Miercurea Ciuc. (Sursă: www.hargitamegye.ro)

I. ȘUMULEU CIUC ȘI PROTAGONIȘTII LOCALI

Pentru obținerea rezultatelor adecvate, inițiativele orientate spre dezvoltarea centrului sacral la Șumuleu Ciuc trebuie să cunoască acele elemente religioase, culturale și de istorie locală, care au un rol determinant în existența acestui spațiu sfânt, respectiv acei protagoniști local, care lansează și realizează diferitele programe ale sanctuarului. (Informațiile provin mai ales de pe siteul franciscanilor de la Șumuleu Ciuc.)

Biserica și Mănăstirea ordinului franciscan

Sanctuarul de la Șumuleu Ciuc – conform însemnărilor călugărilor franciscani² – se constituie din mai multe elemente: biserica gotică, biserica barocă cu anexele sale, statuia sanctuar, miracolele legate de sanctuar.

² www.csiksomlyo.ro

Însemnările arată, că franciscanii stabiliți în acest loc au construit între anii 1442–1448 o biserică gotică care a fost sfințită în 1448. Hramul bisericii este pe 2 iulie, de sărbătoarea Vizitei Sfintei Fecioare Maria. Deși a fost restaurată de mai multe ori, biserica și-a păstrat forma originală până în anul 1802. Atunci a fost demolat, iar materialele de construcție provenite din prima biserică au fost clădite în pereții bisericii baroce. Construcția bisericii baroce a început în 1804, biserica fiind finalizată în 1876. A fost sfințită în data de 20 august al aceluiași an.

Cel mai valoros obiect al bisericii este statuia sanctuar al Fecioarei Maria, datată la începutul secolului al XVI-lea, fiind realizată din lemn de tei, în stil renascentist. Statuia înaltă de 2.27 m este cea mai mare dintre statuile de pelerinaj din lume. Reprezintă Femeia din Apocalipsă, îmbrăcată în Soare, la a cărei picioare stă Luna cu chip omenesc, iar pe cap poartă coroana din douăsprezece stele. Astfel, Fecioara Maria apare ca o regină, în mâna dreaptă având sceptrul, iar în brațul stâng ținând Fiul său Sfânt, Mântuitorul Lumii.

Statuia Mariei ocupă locul central al sanctuarului. În acest loc sfânt s-au întâmplat foarte multe miracole de-a lungul secolelor, legendele și însemnările atestă faptul, că foarte multe rugăciuni au găsit ascultare. Acest lucru este mărturisit și de numeroasele plăci de marmură, așezate în jurul statuii.

Mănăstirea este parte integrantă a sanctuarului, și păstrează caracteristicile construcției dintre anii 1773–1779. Inițial a existat aici o mănăstire mai mică, construită în perioada edificării bisericii gotice, dar din cauza pustiirii din urma năvălirii tătarilor, în anii 1700 a devenit necesară reconstrucția sa.

„Mănăstirea de la Șumuleu Ciuc a însemnat centrul religios și spiritual al Scaunului Ciuc încă de la începuturi, iar biserica sa a funcționat ca loc de pelerinaj. Un loc în totdeauna atractiv pentru vizitatorii numeroși, sosiți aici cu mare plăcere.” – scrie părintele Fr. Urbán Erik în publicația Mesajul Șumuleului Ciuc.³ Astăzi, pelerinajul central al sanctuarului este pelerinajul de Rusalii, la care participă mai multe sute de mii de oameni, la fel și pelerinajul din toamnă, de ziua Sfântei Maria și Felicitarea Sfântei Maria din prima sîmbătă a anului atrage mii de pelerini. Programele mai mari ale sanctuarului au fost influențate și formate de venerația și adorarea Maicii Sfânte. Totodată, creșterea numărului de pelerinaje individuale

3 An IV. nr. 3. 2012. Onomastica Sf. Maria

și comunitare organizate în sanctuar sau în împrejurimile sale a fost influențat în mare parte și de schimbările sociale.

Cum se exprimă Preacinstitul Dr. Tempfli Imre: "În Occident putem vedea și trăi cum s-a accelerat viața. Omul abia are timp pentru sufletul său. Acesta se situează undeva în urma problemelor cotidiene. Dar putem observa și cum au devenit foarte vizitate și căutate exercițiile sufletești și misionare. Tot mai mulți oameni consideră, că și sufletul are nevoie de odihnă și liniște, de resurse și formare. Acesta explică faptul, de ce vin atâția oameni să petreacă un weekend într-o mănăstire sau într-o casă dedicată exercițiilor sufletești, deseori singuri, alteori cu familia, ca în aceste locuri să se liniștească și sufletește. Aș vrea să menționez și pelerinajele. Acestea, aici în Occident, trăiesc o nouă renaștere. [...] Am observat acea însuflețire care s-a născut în parohiile prin care conduce traseul [*traseurile de pelerinaj – nota red.*]. Cum putem explica acest mare interes? Prin recunoașterea faptului, că mijloacele materiale nu înseamnă totul, ci există valori ale vieții și fericirii mult mai importante. Aceste valori, scrise de Dumnezeu în sufletul nostru, pot fi aduse la suprafață doar prin exercițiile sufletești, misionare, și mai ales prin pelerinaje."⁴

Alți agenți sociali

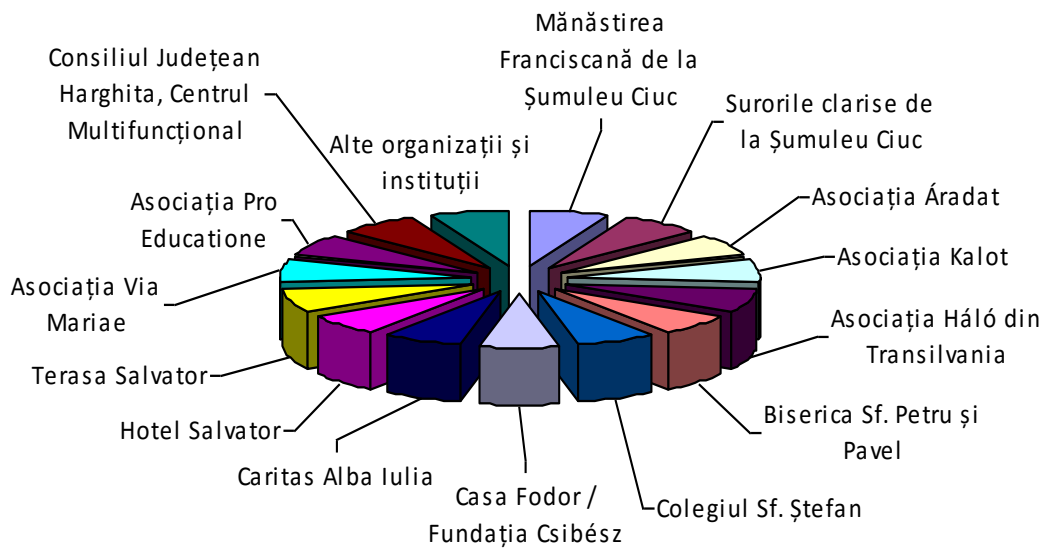
La Șumuleu Ciuc, alături de biserică și mănăstirea franciscană, funcționează una/mai multe instituții, organizații religioase. Programele spirituale ale acestora îmbogățesc posibilitățile oferite pelerinilor și turiștilor în acest spațiu sfânt. Realizarea centrului spiritual se desfășoară în parteneriat cu aceste instituții și organizații. În parteneriat mai ales cu instituțiile locale ale bisericii romano-catolice, respectiv cu acele organizații creștine, care deseori aleg Șumuleu Ciuc ca locație pentru programele lor cu conținut spiritual, sufletesc. Precum arată și figura de mai jos, fiecare agent primește "o felie de tort", deoarece ei activează (și) la Șumuleu Ciuc, îmbogățind oferta locală. (Efectul social și sarcinile asumate probabil nu au aceeași valoare, dar nu dorim a evalua această latură, ci dorim să reprezentăm mulțimea agenților locali, activi, cu care se poate colabora.) Cei mai importanți agenți instituționali deci:

- Mănăstirea Franciscană de la Șumuleu Ciuc

⁴ Mesajul Șumuleului (Csíksomlyó Üzenete), Anul IV. nr. 2., 2012. Rusalii

- **Surorile clarise de la Șumuleu Ciuc**
- **Asociația Áradat**
- **Asociația Kalot**
- **Asociația Háló din Transilvania**
- **Biserica Sf. Petru și Pavel**
- **Colegiul Sf. Ștefan**
- **Casa Fodor / Fundația Csibész**
- **Caritas Alba Iulia**
- **Hotel Salvator**
- **Terasa Salvator**
- **Asociația Drumul Maria**
- **Asociația Pro Educatione**
- **Consiliul Județean Harghita, Centrul Multifuncțional**
- **Alte organizații și instituții.**

Figura 1. Cei mai importanți agenți instituționali din Șumuleu Ciuc

II. DEZVOLTAREA CENTRULUI SPIRITUAL

Centrul spiritual ce se va realiza la Șumuleu Ciuc unește ofertele de programe existente și active ale sanctuarului în folosul turiștilor și pelerinilor. În primul rând prezintă programele reîmprospătării spirituale organizate de agenții locali, dar alături de acestea informează și despre programele ocazionale care au ca locație Șumuleu Ciuc. **Scopurile** centrului sunt complexe:

- formarea viziunii comune cu agenții locali pentru prosperarea vieții spirituale la Șumuleu Ciuc;
- colectarea și publicarea într-un ghid a programelor spirituale, care se desfășoară la Șumuleu Ciuc, în folosul turiștilor și pelerinilor, oferirea materialelor (scrise și filmate) de istorie a religiei și locului;
- dezvoltarea ofertelor de programe ocazionale și servicii în beneficiul pelerinilor și turiștilor;
- informare continuă și sistematică privind programele spirituale desfășurate în sanctuar pe websiteul realizat cu acest scop și prin diferite mijloace mass-media;
- atragerea și motivarea pelerinilor și turiștilor din țară și străinătate în scopul participării la programele locale.

Scopurile enumerate în prima etapă se vor realiza prin implicarea partenerilor, cu ajutorul următoarelor mijloace (obiectul cooperării, rezultate așteptate):

- Elaborarea concepției comune de dezvoltare a centrului spiritual de la Șumuleu Ciuc prin mobilizarea protagoniștilor locali;
- Film video cu informații de istorie a religiei și a locului, care promovează Șumuleu Ciuc – cu titlul "Mesajul Șumuleului Ciuc";
- Elaborarea elementelor de imagine ale centrului spiritual de la Șumuleu Ciuc: elemente de identitate, design, plan de marketing;
- Întocmirea programelor spirituale care se desfășoară la Șumuleu Ciuc de-a lungul unui an, pentru fiecare lună în parte, completat de oferta de programe și servicii pentru pelerini și turiști;

- Întocmirea materialelor tipărite pentru promovare: broșură multilingvă de informare și caiet program pe baza ofertei de programe anuale;
- Realizarea și punerea în funcțiune a unui website al centrului spiritual;
- Consultare și negociere cu organizatorii programelor și evenimentelor derulate într-un interval de un an, împărțirea sarcinilor.

Scopurile dezvoltării centrului spiritual se încadrează în direcțiile principale de dezvoltarea ale **strategiei de dezvoltare culturală și turistică a Județului Harghita**. În acord cu această relație, analiza SWOT a strategiei turistice din aspectul patrimoniului natural și cultural pune un accent aparte asupra rolului Șumuleului Ciuc și al pelerinajului de Rusalii în atragerea turiștilor și pelerinilor, considerându-le puncte tari. Totodată, acestea apar și ca potențial (de dezvoltare), deoarece interesul față de valorile locale și regionale este în creștere, iar alături de patrimoniul popular, liniștea și calmul oferite de resursele naturale ascund în sine posibilități exploatabile. La Șumuleu Ciuc biserica sanctuar, mănăstirea franciscană și "șaua" (cu altarul triplu) ocupă poziția centrală, iar conținutul este reprezentat de sărbătoarea de Rusalii și programele bisericești ale anului, desfășurate la Șumuleu. Acestea sunt completate de programul festival: Ziua celor O Mie de Fete Secuience. Conform uneia dintre analizele prezentate în strategie, Șumuleu Ciuc ocupă poziția a doua în indexul privind notorietatea și popularitatea, iar ca destinație este al doilea loc cel mai popular al județului Harghita. Conform analizei turismului religios, ocupă locul al patrulea privind popularitatea diferitelor tipuri de turism. Turismul religios și popular cunoaște interferențe multiple, acestea deseori se întrepătrund, ca de ex. în cazul Zilei celor O Mie de Fete Secuience sau pelerinajul de Rusalii de la Șumuleu Ciuc.

La nivel de județ, **strategia culturală** desemnează direcțiile printre numeroasele programe culturale, propunând ca activitățile și programele culturale să se încadreze organiz în procesele de dezvoltare ale regiunii. Astfel, și în cazul programelor spirituale desfășurate la Șumuleu Ciuc este important, ca diferitele programe să se încadreze în procesele de dezvoltare locală. Dacă acest lucru se întâmplă, pot avea un rol activ în procesele de modernizare regională, ajutând procesele de întărire și reprezentare a identităților locale, micro-regionale și regionale.

Elaborarea și dezvoltarea centrului spiritual la Șumuleu Ciuc are mai multe direcții, iar în cazul celor mai importante 4 direcții începem dezvoltările, care vor fi lărgite în continuare:

1. Felicitările Maria (sărbătoare din prima sâmbătă), weekendurile tematice de pelerinaj, planificate pentru o durată de 12 luni (de ex. pentru perioada ianuarie 2014 – decembrie 2014)
2. Organizarea pelerinajului la sanctuar pentru grupe compacte de pelerini, pe drumul Maria, în funcție de posibilități, planificare anuală, tematici lunare.
3. Formări profesionale: formare privind viața confesională și formarea ghidurilor de pelerinaj pentru mai buna motivare și activizare a pelerinilor și turiștilor
4. Programe alternative la sanctuar. Acestea pot fi programe spirituale organizate și derulate de organizațiile bisericesti, dar pot fi și programe exterioare cu conținut bogat, aduse la Șumuleu Ciuc și accesibile pelerinilor și turiștilor.

II. 1. FELICITĂRILE MARIA

WEEKENDURI DE PELERINAJ - PREZENTARE TEMATICĂ

Felicitarea Maria (sărbătoare de prima sâmbătă) este programul cheie al sanctuarului, funcționează foarte bine și ca program de pelerinaj. Numărul participanților crește an de an, evenimentul devine tot mai popular. Ar fi un pas important, dacă programul s-ar putea extinde pe durata mai multor zile, cu un conținut îmbogățit. Grupa de lucru consideră, că această posibilitate trebuie legată de programele complementare ale unui plan anual tematic. Este deci necesar un plan tematic elaborat pe durata celor 12 luni ale anului (perioada ianuarie 2014 – decembrie 2014). Tematica lunilor se leagă de sărbătorile bisericești ale anului, de evenimentele bisericești mai importante, de bălciurile religioase.

În cazul organizării felicitărilor mariane pe o durată de mai multe zile, **considerăm necesar** următoarele:

- „weekendul de pelerinaj” să aibă o structură
- să conțină călăuzire spirituală pentru pelerini
- să conțină program profesional pentru pelerini.

Propuneri pentru schițarea programului, structura weekendului de pelerinaj:

Joi:

- Sosire în partea a doua a zilei
- 18.30 rugăciunea Sfântului Rozariu în biserica de pelerinaj
- 19.00 slujbă în biserică
- 20.00–21.00 adorație eucharistică – de 1 oră, cu muzică în biserica de pelerinaj
- de la ora 21.00 până la ora 6 dimineața: noapte de veghe (în capela din Hotelul Salvator)

Vineri:

- ora 9.00 informare, prezentarea regiunii Șumuleu Ciuc: date, hărți și materiale informative cu scopul de a conștientiza în pelerini și turiști importanța locului unde au sosit, și de a informa despre ofertele disponibile pe parcursul sfârșitului de săptămână

- vizită la mănăstirea clariselor, conform posibilităților: rugăciune individuală sau comună cu surorile clarise
- 15.00 parcurgerea Drumului Crucii, urmând Pasul lui Isus din Șumuleu
- 19.00 slujbă de seară în biserică

Sâmbătă

- Înainte de masă: prelegere și workshop legat de tema lunii – cu implicarea organizațiilor civile și bisericești care activează la Șumuleu Ciuc, în funcție de tematică și potențialul organizațiilor
- Timp al liniștii individuale, meditație, plimbare în natură sau recitarea Sfântului Rozariu în biserică împreună cu grupurile de pelerini sosiți, spovedanie la dorință, pregătire pentru ceremonia Felicitarea Mariei
- 19.00 ceremonia Felicitarea Mariei în biserică, procesiune cu lumânări

Duminică

- În funcție de preferințele personale, sfințirea duminicii participând la sfânta slujbă
- Plecare

Detalii tehnice, informații suplimentare:

- În cele mai multe locuri de pelerinaj și sanctuare, locul adorației este marcat prin panouri informative. Acest lucru este necesar și la Șumuleu Ciuc. Propunem, ca pe parcursul Felicitărilor Maria să apară aceste panouri, informând în 4 limbi despre locul adorației.
- În ceea ce privește oferta locurilor de cazare este important, ca centrul să accentueze necesitatea realizării unor posibilități de cazare pentru pelerini în sfântul sălaș, respectiv să marcheze și să coordoneze posibilitățile de cazare disponibile pentru pelerini și turiști, întocmind o listă cu adrese și publicând datele de contact
- În ceea ce privește masa, asemănător celor mai de sus, este important implicarea centrului în realizarea cantinelor pentru pelerini, respectiv să marcheze și să coordoneze posibilitățile de mâncare, disponibile pentru pelerini și turiști, întocmind o listă cu adrese și publicând datele de contact.

- Centrul are ca scop asigurarea unui mediu ospitalier, familial pentru pelerinii și turiștii care sosesc în sanctuar.
- O sarcină importantă a centrului este concentrarea asupra weekendurilor tematice și a grupurilor de pelerini, ca oferta de conținut a programelor să fie în armonie cu tematica aleasă, iar organizatorii să fie sensibili și față de cerințele grupurilor de pelerini.

II. 1. 1. Sugestii tematice pentru weekendurile de pelerinaj

(lunar, pentru 12 luni, perioada ianuarie 2014 – decembrie 2014)

Propunerea anuală a centrului spiritual sugerează o tematică mai largă pentru fiecare lună în parte, legată deseori de sărbătorile calendaristice ale bisericii. Oferta de programe organizată astfel este însă hrană spirituală elaborată din perspectivă socială, cu scop educațional. Schița de bază a planului de programe a fost asigurată de programele deja existente ale sanctuarului de la Șumuleu Ciuc, acesta a fost completat și lăsat deschis, deoarece sub titlul "programe alternative" asigurăm posibilitatea completării cu evenimente, programe și oferte noi.

Programe spirituale în locul de pelerinaj

IANUARIE

Data	Organizații, instituții organizatoare	Teme alese pentru rugăciunile, meditațiile, prelegerile și predicile la slujbe
1 ianuarie Sărbătoare de poruncă: Sfânta Maria Născătoare de Dumnezeu	Franciscanii din Șumuleu Ciuc	Slujbe de sărbătoare în biserica de pelerinaj Teme: <ul style="list-style-type: none"> • Sfânta Maria, maternitatea divină • maternitate și paternitate sufletească • tradiția cinstirii Sfântei Fecioare

		Maria
<p>Pelerinajul din prima sâmbătă Felicitarea Mariei</p> <p>Programe pt. weekendul de pelerinaj: joi–duminică</p> <p>2–5. ianuarie</p>	<p>Franciscanii din Șumuleu Ciuc</p> <p>Asociația Áradat</p>	<p>Să faci planuri împreună cu Dumnezeu!</p> <p>A da socoteală și a se pregăti pentru un nou început. Ce să iau cu mine din trecut? Și ce să las deoparte?</p> <p>Locul Domnului în viața mea în noul an; eliberare interioară și noul început; planuri și scopuri în viața mea. A privi înainte; a se reînnoi.</p>

FEBRUARIE

Data	Organizații, instituții organizatoare	Teme alese pentru rugăciunile, meditațiile, prelegerile și predicile la slujbe
<p>Pelerinajul Felicitarea Mariei</p> <p>din prima sâmbătă</p> <p>Weekend de pelerinaj: joi–duminică</p> <p>30 ianuarie–2 februarie</p>	<p>Franciscanii din Șumuleu Ciuc</p>	<p>Vocația creștină, viața dăruită Domnului</p> <p>Misiunea preoțească și a vieții monahale</p> <p>Cum trăiesc viața dăruită Domnului? – mărturiile preoților și călugărilor</p>
<p>Sărbătoarea Întâmpinării Domnului;</p> <p>Ziua Mondială a Vieții Consacrate,</p> <p>2 februarie</p>	<p>Franciscanii din Șumuleu Ciuc</p> <p>și alte ordine călugărești</p>	<p>Vocația creștină, viața dăruită Domnului: mărturiile preoților și călugărilor</p>
<p>Ziua Mondială a Bolnavului</p> <p>11 februarie</p>	<p>Franciscanii din Șumuleu Ciuc</p>	<p>Pelerinajul vârstnicilor și bolnavilor la Șumuleu Ciuc. Tema: boala și sănătatea mintală.</p>
<p>Săptămâna Căsătoriei, evenimente în diferite locații din Transilvania</p>	<p>Biroul Pastorației Familiilor al din Arhidieceza Alba Iulia</p>	<p>Căsătorii creștine, angajament, iubire.</p>

Întâlnirea organizațiilor pentru educația adulților, din Arhidieceza Alba Iulia 24–25 februarie	Asociația Pro Educatione	Team building pentru organizațiile membre ale rețelei Pro Educatione
--	--------------------------	--

MARTIE

Data	Organizații, instituții organizatoare	Teme alese pentru rugăciunile, meditațiile, prelegerile și predicile la slujbe
Pelerinajul Felicitarea Mariei din prima sâmbătă Weekend de pelerinaj: 27 februarie – 2 martie	Franciscanii din Șumuleu Ciuc Asociația Áradat, Asociația Femeilor	Post, rugăciune, binefacere Gânduri de post: cum mă pregătesc pentru Paște? Postul, rugăciunea și binefacerea în pregătirea pentru Paște?
5 Martie Miercurea Cenușii		
Pelerinajul și exerciția spirituală a bărbaților și taților, în martie	Biroul Pastorației Familiilor al din Arhidieceza Alba Iulia	Misiunea în lume a femeii și a bărbatului; datoriile noastre ca femeie sau bărbat; cooperarea bărbatului și a femeii în biserică și în lume.

APRILIE

Data	Organizații, instituții organizatoare	Teme alese pentru rugăciunile, meditațiile, prelegerile și predicile la slujbe
Pelerinajul Felicitarea Mariei din prima sâmbătă Weekend de pelerinaj: 3-6 aprilie	Franciscanii din Șumuleu Ciuc	Reflexie asupra crucilor noastre cotidiene Atenție redirecționată Exercițiu spiritual Misterul crucii, sensul suferinței;

		pregătirea pentru sărbătoarea Paștelui
Începutul novenei Sfântului Anton 15 aprilie	Franciscanii din Șumuleu Ciuc	Slujbe de sărbători în fiecare marți.
Duminica Floriilor 13 aprilie	Passio de Duminica Floriilor în prezentarea tinerilor locali	Spectacolul Passio de Duminica Floriilor
Săptămâna Mare 14-19 aprilie Miercurea Mare	Caritas acțiunea „Fărâma de dragoste” (Szeretetmorzsa)	Programul se desfășoară prin cooperarea organizațiilor civile și sociale din Ciuc, oferind un pahar de ceai și o vorbă bună trecătorilor.
Programul celor trei zile sfinte (Joia Mare – Sâmbăta Mare)	Franciscanii din Șumuleu Ciuc	<p>Repetițiile cântecelor, discutarea liturghiei, explicațiile liturghiei a celor trei zile sfinte.</p> <p>Joia Mare: lamentație (Lamentațiile lui Ieremia); slujbă evocând cina cea de taină.</p> <p>Vinerea Mare: răsărit în zori, lamentație; spovedanie pe toată durata zilei; drumul crucii în biserică; ceremonia de vinerea mare.</p> <p>Sâmbăta Mare: lamentație; spovedanie; ceremonia de sâmbăta mare.</p>

MAI

Data	Organizații, instituții organizatoare	Teme alese pentru rugăciunile, meditațiile, prelegerile și predicile la slujbe
<p>Pelerinajul Felicitarea Mariei din prima sâmbătă</p> <p>Weekend de pelerinaj: joi–duminică</p>	<p>Franciscanii din Șumuleu Ciuc</p> <p>Asociația Áradat, Asociația Femeilor,</p> <p>Biroul Pastorației Familiilor</p>	<p>Maternitate, Biserica-mamă</p> <p>Întâlnire plină de har; afecțiune; maternitate sufletească; Fecioara Maria și tradiția cinstirii Mariei; graviditatea ca stare binecuvântată.</p>

1–4 mai	al din Arhidieceza Alba Iulia	
Pelerinajul „Rozariul vie” (Élő Rózsafüzér) în Miercurea Ciuc, ajungând la Șumuleu 24 mai	Asociația Via Mariae	Rugăciuni pentru oraș, pentru locuitori și pentru societatea locală.
Novena Sfântului Anton continuă în luna mai	Franciscanii din Șumulei	În fiecare marți slujbe de sărbătoare în biserică

IUNIE

Data	Organizații, instituții organizatoare	Teme alese pentru rugăciunile, meditațiile, prelegerile și predicile la slujbe
Pelerinajul din prima sâmbătă nu se susține din cauza pelerinajului de Rusalii Program: joi – duminică 6–9 iunie Sărbătoarea Rusaliilor	Franciscanii din Șumuleu	Coborârea Sfântului Duh Mottoul pelerinajului din Șumuleu Ciuc: „Fericit este pântecul care te-a purtat”. Vineri, 6 iunie: Slujbă de deschidere seara și noapte de veghe în biserică Sâmbătă, 7 iunie: slujbe de dimineață, de la ora 12.30 slujba de sărbătoare la altarul triplu în șaua dintre munții Șumuleu Mic și Șumuleu Mare ; 19.00 slujba ceangăilor, noapte de veghe în biserică Sărbătoarea Rusaliilor, 8 iunie și a doua zi de Rusalii, 9 iunie: slujbe în biserică
Sărbătoarea Preasfânta Inimă a lui Isus 27 iunie	Asociația Áradat	Programele spirituale ale asociației.

Hramul Capelei Sf. Anton 13 iunie	Franciscanii din Șumulei, Asociația mamelor „Csíki Anyák”, Asociația Cercetașilor	Copil al Domnului Copiii și viitorul Programe pentru copii la Șumuleu
Slujbă de închidere a anului școlar 13 sau 14 iunie Ziua Familiilor 15 iunie	Caritas Alba Iulia și și Franciscanii din Șumuleu, Asociația mamelor Csíki Anyák, Asociația Cercetașilor	La slujba de seară copiii vor fi binecuvântați. Se organizează pelerinajul pentru copii la capela Sfântu Anton.

IULIE

Data	Organizații, instituții organizatoare	Teme alese pentru rugăciunile, meditațiile, prelegerile și predicile la slujbe
Vizita Sfintei Fecioare Maria 2 iulie	Franciscanii din Șumuleu	Hramul bisericii din Șumuleu Ciuc
Pelerinajul din prima sâmbătă Felicitarea Mariei Weekend de pelerinaj: joi–duminică 3– 6 iulie	Franciscanii din Șumuleu Programe alternative organizate de Asociația Áradat.	Întâlniri – între noi și Dumnezeu Legături și conexiuni
Ziua celor O Mie de Fete Secuiene 5 iulie	Primăria Municipiului Miercurea Ciuc Ansamblul Folcloric Național Secuiesc Harghita	Educația tinerilor în spirit creștin; tradiții; portul popular; spectacole de dans popular.
Școala lui Sf. Francisc în jurul lui 18 iulie (4 zile)	Tabără pentru copii, în organizarea fraților franciscani din Șumuleu	Programe pentru copii școlari

FERIZA – Pelerinajul Franciscan al Tinerilor pornește de la Șumuleu Ciuc 29 iulie	Tineri franciscani, ordinul franciscan	FERIZA se va încheia cu o slujbă pentru sărbătorirea Porciuncula (2 august)
--	---	---

AUGUST

Data	Organizații, instituții organizatoare	Teme alese pentru rugăciunile, meditațiile, prelegerile și predicile la slujbe
Pelerinajul Felicitarea Mariei din prima sâmbătă Weekend de pelerinaj: joi–duminică 31 iulie – 3 august	Franciscanii din Șumuleu Comunitatea Mustármag, părintele Papp László	Educația creștină Rădăcinile noastre, strămoșii noștri: Regele Sf. Ștefan al Ungariei și creștinismul nostru; Iancu de la Hunedoara și rugăciunea Îngerul Domnului
Sărbătoarea Porțiuncula 2 august	Franciscanii din Șumuleu și grupul de tineri franciscani	Sărbătoare franciscană cu slujbă în biserică de la Șumuleu
Adormirea Măicii Domnului 15 august	Franciscanii din Șumuleu	Slujbe de sărbătoare în biserică
Pelerinaj Sfânta Marie Mare 16 august	Asociația Via Mariae	Pelerinaj pentru familii cu participanți din Bazinul Carpatin
CSIT (Întâlnirea Tinerilor la Șumuleu Ciuc) 13–17 august	Centrul Pastoral al Tinerilor, Asociația Áradat, parohii	Pelernajul tinerilor Educația tinerilor bazată pe valori creștine
Întâlnirea provinciei franciscane 20 august	Franciscanii din Șumuleu	Întâlnirea provincială a ordinii franciscane din Transilvania, denumit după regele Sf. Ștefan, susținută la Șumuleu Ciuc cu slujbe de sărbătoare, rugăciuni și programe
Zilele Pastorale ale	Biroul Pastoral al	Se încheie Anul Parohiilor, începe Anul

Arhidiecezei Alba Iulia la sfârșit de august	Arhidiecezei	Misiunii în Arhidieceza Alba Iulia. Prelegeri și workshopuri
---	--------------	---

SEPTEMBRIE

Data	Organizații, instituții organizatoare	Teme alese pentru rugăciunile, meditațiile, prelegerile și predicile la slujbe
Pelerinajul Felicitarea Mariei din prima sâmbătă Weekend de pelerinaj: joi–duminică 4–7 septembrie	Franciscanii din Șumuleu Programe alternative organizate de mișcări și grupuri de spiritualitate mariană, părintele Hajlák Attila	Începutul operei mântuirii Zămislirea, apariția îngerului, răspunsul Mariei, acceptarea voinței Domnului
Sărbătoarea Nașterea Sf. Fc. Maria 8 septembrie slujbă de sărbătoare în duminica următoare (14 septembrie în anul 2014)	Franciscanii din Șumuleu	Hramul Nașterea Sf. Fecioare Maria Prezentarea mișcărilor și grupurilor de spiritualitate mariană în arhidieceza Alba Iulia
Anul Maria începând din septembrie 2014	Organizator: ordinul franciscan	Statuia din biserica Șumuleu Ciuc împlinește 500 de ani, cu această aniversare se organizează Anul Maria. Motto-ul acestui program va fi: „Oltamad alá futunk...” (Sub ocrotirea ta ne refugiem)
Conferința familiilor	Biroul Pastorației Familiilor din Arhidieceza Alba Iulia	Teme legate de viața în familie

OCTOMBRIE

Data	Organizații, instituții organizatoare	Teme alese pentru rugăciunile, meditațiile, prelegerile și predicile la slujbe
Ziua Internațională a Vârstnicilor 1 octombrie	Caritas Alba Iulia	De-a lungul lunii octombrie în diferite locații se desfășoară evenimente pentru persoanele vârstnice.
Pelerinajul Felicitarea Mariei din prima sâmbătă Weekend de pelerinaj: joi–duminică 2–5 octombrie	Franciscanii din Șumuleu Caritas Alba Iulia	în centrul atenției: personalul din domeniul suportiv Ziua mondială a lucrătorilor din domeniul suportiv; asistență și responsabilitate socială; preocupare caritativă; programe pentru persoanele vârstnice
Celebrarea Transitusului Sfântului Francisc de Assisi 3 octombrie	Franciscanii din Șumuleu	Slujbă și comemorarea alăturării Sfântului Francisc de Assisi Domnului
Pelerinajul „Rozariul Vie” și a lucrătorilor în domeniul suportiv	Asociația Via Mariae Asociația „Ăradat”	Paralel cu pelerinajul „Rozariul Vie” sau în cadrul acestuia se desfășoară la Șumuleu Ciuc pelerinajul lucrătorilor în domeniul suportiv
Anul Misiunii în Biserica Catolică	Arhidieceza Alba Iulia și Biroul Pastoral al Arhidiecezei	Vocația și misiunea noastră

NOIEMBRIE

Data	Organizații, instituții organizatoare	Teme alese pentru rugăciunile, meditațiile, prelegerile și predicile la slujbe
Sărbătoarea Toți Sfinții, 1 noi.	Franciscanii din Șumuleu	Slujbă în biserica din Șumuleu pentru pomenirea celor dragi nouă care au trecut la Domnul

Pomenirea Tuturor Credincioșilor Răposați, 2 noiembrie		După slujbă rugăciune în cripta bisericii.
Pelerinajul Felicitarea Mariei din prima sâmbătă Weekend de pelerinaj: joi–duminică 6–9 noiembrie	Franciscanii din Șumuleu Asociația Áradat școli de evanghelizare	Avem o misiune Misiunea în lumea de azi; întâlnirea școlilor de evanghelizare
Ziua Sfintei Elisabeta a Ungariei 19 noiembrie Întâlnirea Fetelor și Femeilor (3 zile, în jurul datei de 15 noiembrie)	Asociația Áradat Asociații de Femei	Întâlnirea se desfășoară în fiecare an conform unei tematici

DECEMBRIE

Data	Organizații, instituții organizatoare	Teme de care se leagă rugăciunile, meditațiile, prelegerile și predicile la slujbe
Pelerinajul din prima sâmbătă Felicitarea Mariei Weekend de pelerinaj: joi–duminică 4–7 decembrie	Franciscanii din Șumuleu	Sfințirea așteptării Așteptare și pregătire; speranță; recunoștință; bucurie; iubire.
Slujbe din zori, Rorate de-a lungul lunii decembrie până la Crăciun Slujbe de duminică 7, 14, 21 decembrie	Franciscanii din Șumuleu	Slujbe la biserică în timpul Adventului

Sărbătoarea Crăciunului 24–26 decembrie	Franciscanii din Șumuleu	Slujbe de sărbătoare în biserică, de la ora 8:00, 10:30, 18:00
Închiderea anului	Franciscanii din Șumuleu	Slujbă de mulțumire de la ora 18.

II. 2. PELERINAJE TEMATICE

La sanctuarul de la Șumuleu Ciuc pelerinii sosesc nu doar cu ocazia Felicitărilor Maria, ci pe parcursul întregului an vin în continuu cele mai diferite grupuri de pelerini. A doua idee importantă a centrului (alături de percepția felicitărilor mariane ca weekend de pelerinaj) constă în facilitarea și motivarea sosirii la sanctuar a grupurilor compacte de pelerini. Conform ideii, considerăm important elaborarea unui plan calendaristic, cu tematici pentru fiecare lună în parte. La fel e important, ca grupurile compacte de pelerini să sosească la Șumuleu Ciuc urmând, folosind traseele din Transilvania ale Drumului Maria, astfel traseele de pelerinaj devin și mai viabile.

Citând reflexiile mitropolitului Jakubinyi György:

„Drumul Maria este un program de pelerinaj, care ajută omului contemporan, ca participând la pelerinaj să-și descopere sinele și Dumnezeu. [...] Drumul leagă sanctuarele și monumentele legate de Maica Sfântă, având o lungime totală de mai multe mii de km, dar în relație cu acestea, atrage atenția celor interesați asupra valorilor istorice, religioase, culturale, naturale sau construite. [...] Drumul Maria sau etapele sale mai mici devin accesibile atât în formă de grup, cât și individual. [...] sentimentul comunitar, trăit pe parcursul mersului pe jos, apropierea naturii, experiența ieșirii din cotidian, oboseala plăcută a performanței fizice întăresc credința și încrederea în sine a pelerinului. Omul trece printr-un proces de cunoaștere simultană, privind Dumnezeu, lumea și sinele, iar prin recunoașterile trăite se schimbă și concepția sa .”

(Exc. sa, Preasf. Dr. Jakubinyi György mitropolit, 2010)

În spiritul acestei idei dorim încadrarea pelerinajelor de pe traseul Drumului Maria în programele centrului spiritual. Proiectul de scurtă durată este:

- facilitarea și organizarea pelerinajului grupelor compacte la sanctuarul de la Șumuleu Ciuc, cu cât posibil, urmând traseele drumului Maria, conform planului calendaristic li tematicii lunare.

Drumul Maria și pelerinajele ce îl parcurg sunt mijloace misionare. Misiunea noastră este să arătăm și celorlalți drumul care conduce spre Dumnezeu. Pelerinajul este o bună ocazie pentru trăirea experienței divinității pe drumul căutării Dumnezeului. Centrul spiritual oferă ajutor pentru aceste procese prin mijloacele sale disponibile. Organizarea regulată a pelerinajului pe drumul marian ar însemna o mare schimbare în viața Șumuleului Ciuc, deoarece pelerinii din împrejurimi ar ajunge aici nu doar de Rusalii, ci și în grupe organizate, de mai multe ori pe parcursul anului. Scopul este: să pornim cât mai mulți spre sanctuar, să pelerinăm împreună în același timp și să ne rugăm pe Drumul Maria.

În cadrul centrului spiritual, planul de programe se orientează asupra bâlciurilor sau pelerinajelor tematice, la care sunt așteptați mai ales grupe compacte de pelerini. Oamenilor le place să vină la Șumuleu Ciuc, să participe aici la diferite programe –centrul spiritual va asigura regularitatea acestui proces mai ales din punct de vedere tematic. În cele mai multe locuri de pelerinaj se organizează numeroase "bâlciuri" tematice. Exigența acestor tipuri de programe există și în Transilvania. Privind locul de pelerinaj și sanctuarul de la Șumuleu Ciuc, propunem în mod concret următoarele pelerinaje, pe care le considerăm realizabile în anul 2014:

- Ianuarie: Pelerinaj pentru consilierii bisericii
- Februarie: Pelerinajul bolnavilor
- Martie: Pelerinajul bărbaților
- Aprilie: Pelerinajul tinerilor care se pregătesc de Prima Împărtășanie
- Mai: Pelerinajul mamelor, femeilor
 - Pelerinajul de Rusalii

- Iunie: Pelerinajul copiilor, ministranșilor
- Iulie: Pelerinajul fetelor
- August: Pelerinajul tinerilor legată de Întâlnirea Tinerilor Catolici la Șumuleu Ciuc (CSIT)
- Septembrie: Pelerinajul celor căsătoriți
- Octombrie: Pelerinajul vârstnicilor, Pelerinajul personalului ajutător
- Noiembrie: Pelerinajul preoților
- Decembrie: Pelerinajul familiilor.

Aceste pelerinaje pot fi organizate pe traseele de pelerinaj ale Drumului Maria din județul Harghita, trasee care au fost dezvoltate de Asociația Drumul Maria din Transilvania, în cadrul proiectului RECULTIVATUR. Astfel, organizarea pelerinajelor tematice ar avea un efect benefic asupra promovării traseelor județene de pelerinaj. Produsele și serviciile prezente de-a lungul traseelor județene de pelerinaj (cazare pentru pelerini, masă, informare, transportul bagajelor și al persoanelor, prezentarea atracțiilor și programelor culturale, religioase) înseamnă o valoare adăugată calității pelerinajelor tematice lansate de centrul de pelerinaj.

II.3. Formări profesionale

II.3.1. Formare în domeniul vieții profesionale

Prima parte a materialelor de formare se referă la planificarea lunară a tematicii, de care se leagă organic modulele formării ghidurilor de pelerinaj, tot pe o durată de 12 luni. La formările de ghiduri de pelerinaj planificate în 12 module lunare, sunt așteptați pelerinii care participă la Felicitările Maria și la weekendurile de pelerinaj. Acele persoane care vor să participe în mod regulat și la modulele de formare (practic frecventează formarea), în funcție de cerințe pot primi un certificat. Formările pot fi frecventate și ocazional.

1. Să faci planuri împreună cu Dumnezeu!

În acest modul de formare participanții fac socoteală și se pregătesc sufletește pentru un nou început. Întrebările cheie formulate de către conducătorul programului spiritual: Ce să iau cu mine din trecut? De ce vreau să mă eliberez? Scopul programului este să analizăm următoarele: locul Domnului în viața mea în noul an; planurile și scopurile mele în viață, din perspectiva dragostei față de Dumnezeu.

2. Vocația creștină, viața dăruită Domnului

Seria a doua a formării se va referi la vocație, detaliind rolurile vocaționale ale vieții de preot și de călugăr. Cum trăiesc viața dăruită Domnului? Elementul cheie al acestui program: mărturisiri despre viața de preot și viața monahală.

3. Post, rugăciune, binefacere

A treia parte a formării este determinată de reflexiile legate de post. Postul este perioada împăcării și a autodiscipliniei. Ne pregătim sufletește pentru sărbătorirea învierii lui Isus, prin spovedanie și penitență. Rugăciunea și binefacerea ne aduc sufletul mai aproape de Dumnezeu.

4. Reflexie asupra crucilor noastre cotidiene

Partea aceasta a formării se concentrează asupra atenției redirecționate. Metoda "utilă" va fi exercițiul spiritual. Pregătindu-ne pentru Paște, tema exercițiului poate fi misterul crucii, sensul suferinței. Participarea la spectacolul Passio din Duminica Floriilor sau ascultarea corului ne ajută în pregătirea pentru sărbătorile pascale.

5. Maternitate, Biserica-mamă

Tema acestui modul are două laturi: din perspectiva Fecioarei Maria este accentuată starea binecuvântată, întâlnirea plină de har și afecțiunea, pe de altă parte relația de maternitate sufletească între biserica-mamă și comunitatea poporului lui Dumnezeu, și anume, este datorită credincioșilor să se roagă pentru superiorii bisericii lor, astfel maternitatea sufletească este în funcțiune.

6. Copil al Domnului

Modulul acesta este dedicat problemei de a fi copil al Domnului. Sintagma copil al Domnului se referă la relația excepțională a credincioșilor cu Dumnezeu, relație care se manifestă într-o atitudine de încredere totală. Va fi discutată și o altă latură a acestei teme: copiii ca viitor.

7. Întâlniri – între noi și Dumnezeu – Legături și conexiuni

Partea aceasta a formării pornește de la tema sărbătorii Vizitei Sfintei Fecioare Maria. Vizita Mariei la Elisabeta este o întâlnire bucură, care ne transmite să învățăm de la Maria iubirea smerită. Cu cât exersăm mai multă iubire față de cineva, cu atât va fi mai valoroasă jertfa noastră.

8. Educare la creștinism

În centrul acestor programe stă educația tinerilor, bazată pe valori creștine. Pentru împlinirea acestei datorii trebuie să cunoaștem rădăcinile și strămoșii noștri. Conținutul prelegerilor va atinge tematica Regele Sf. Ștefan și creștinismul, totodată istoria relației dintre Iancu de la Hunedoara și rugăciunea "Îngerul Domnului". Valorile noastre creștine le vom trata din perspectiva muncii privind educația tinerilor.

9. Începutul operei mântuirii

Întrebările acestei părți se leagă tematic de Sf. Fecioară Maria, dar ne aduc o nouă perspectivă (față de cele anterioare). Zămislirea, apariția îngerului, răspunsul Mariei – reprezintă, prin acceptarea voinței Domnului, începutul operei mântuirii. Într-un alt context, sărbătorirea Nașterii Mariei atrage atenția asupra mișcărilor spirituale și școlilor mariane.

10. În centrul atenției: personalul din domeniul suportiv

Partea aceasta a formării pune în discuție tema ajutorului. Asistența, responsabilitatea socială, preocuparea caritativă, îngrijirea vârstnicilor sunt temele ce vor fi tratate. În lunile de toamnă găsim mai multe programe, care se leagă de această temă. Să analizăm cele mai importante subiecte într-un program spiritual. Să acordăm importanță igienei mentale a lucrătorilor din domeniul suportiv.

11. Avem o misiune

Pentru a realiza o misiune în lumea și epoca de azi ne stau la dispoziție diferite mijloace, precum: a vesti cuvântul lui Dumnezeu prin vorbe; a da exemplu personal prin atitudine; a trăi iubirea prin activități comunitare. Cursul analizează aceste teme, acordând atenție

rolului pe care îndeplinesc școlile de evanghelizare și posibilităților deschise de noua evanghelizare.

12. Sfintirea așteptării

Pregătindu-ne de Crăciun dorim purificarea iubirii mângjite de praful cotidian și de păcatele noastre, dorim să reînvocăm iubirea pură și să percepem pulsarea acesteia. Așteptarea trăită de Sfânta Fecioară Maria este un exemplu veritabil pentru noi, la care trebuie să luăm parte și noi: la rugăciunea de așteptare smerită, deschisă, pregătiți pentru a suporta consecințele. Pentru aceasta în perioada așteptării nu trebuie să facem ceva, ci să pășim un pas înapoi: eul nostru deștept și atotștiutor trebuie să-l întrecem prin post, printr-o sinceritate neștiutoare, printr-o stare de uitare de sine prin atenționarea la Noul-Născut, și prin încrederea bazată pe bucuria anticipată a surprizei așteptate.

II.3.2. Formarea liderilor de pelerinaj

Scopul programului formarea acelor lideri de pelerinaj, care cunosc baza teoretică și practică a pelerinajului, și care sunt capabili de a organiza și de a conduce un pelerinaj în mod independent sau prin cunoștințele acumulate aici doresc să slujească cauzan pelerinajului pe o altă cale (pl. Ca ajutor sau ca gazdă a pelerinilor).

Grupul țintă al programului

Creștini fideli cu vârsta de peste 18 ani (de religie reformată, evanghelică, ortodoxă, unitariană, romano- și greco-catolici), care doresc să împărtășească și celorlalți bucuria pelerinajului, în viitor vor să organizeze și să conducă pelerinaje doresc să slujească cauza pelerinajului pe o altă cale.

Competențele ce pot fi acumulate pe parcursul programului

- Cunoașterea fondului teoretic al pelerinajului (simboluri creștine teologice, biblice, etnografice, legate de pelerinaj, cunoștințe de psihologie)
- Competența rezolvării conflictelor (poate reacționa și oferi ajutor în cazuri de urgență)
- Competența organizării pelerinajului (este capabil de a organiza și conduce un pelerinaj de mai multe zile)

- Competență de conducere (cunoaște caracteristicile liderului de pelerinaj adecvat, poate coordona dinamica de grup, poate comunica cu membri grupului, e capabil de a oferi impulsuri sufletești membrilor grupului – impulsuri bazate pe experiența confesională personală și pe apropierea de natură, își cunoaște datoriile și drepturile față de membri grupului și lege, este capabil de a transmite cunoștințe)
- Capacitatea de autoreflexie, de recunoaștere a punctelor forte și slabe ale personalității sale
- Cunoașterea a celor mai importante trasee și locuri de pelerinaj din Europa și Bazinul Carpatin.

Durata planificată a formării: 50 de ore de formare teoretică, pelerinaj de 3 zile (30 de ore)

Participanți în grupă: minimum 10, maximum 20 persoane

Metodele formării

Prelegere, discuții, munca pe grupe, structurarea, problematizare, feed-back, evaluarea activității participanților, demonstrare, metoda proiectului, exerciții, temă de casă, joc de situații, jocuri.

II.4. Programe alternative în sălașul sfânt

Șumuleu Ciuc oferă locație mai multor programe pe parcursul anului. Acestea pot fi programe spirituale organizate și derulate de organizațiile bisericești, dar pot fi și programe exterioare cu conținut bogat, aduse la Șumuleu Ciuc și accesibile pelerinilor și turiștilor. Centrul spiritual încearcă prezentarea tuturor inițiativelor care alături de oferta deja existentă se organizează în spiritul valorilor reprezentate de noi (programe care sunt puse în slujba întăririi sufletești, spirituale, a responsabilității bazate pe iubire, implicării individuale și comunitare, etc.).

O inițiativă importantă din această perspectivă este Asociația Pro Educatione – Rețeaua de Studii și Formare. Asociația ca rețea de studii și formare a adulților, coordonează pe teritoriul arhiepiscopiei din Alba Iulia organizațiile creștine care se ocupă cu formarea adulților. Pentru organizațiile membre crează o rețea, care asigură cunoștințe teoretice și practice bazate pe valorile creștine, sprijină spiritual și financiar activitatea acestora, coordonându-le cu exigență profesională.

Organizațiile membre ale rețelei de studii și formare urmăresc concepția societății de mâine bazată pe valorile creștine ale formărilor din prezent, folosindu-se în mod creativ de posibilitățile de cooperare și circulația informației profesionale asigurate de rețea.

Centrul spiritual care intră în funcțiune sub egida acestei rețele va fi ajutat de spectrul larg, deja existent, al organizațiilor partenere atât în promovarea programelor sale, cât și atragerea acelor programe de pelerinaj și turistice noi, care pot completa oferta de programe a locului sfânt.

Alte programe, evenimente culturale la Șumuleu Ciuc și în împrejurimi

- Târgul produselor tradiționale, în ultima sâmbătă a fiecărei luni, în Piața Libertății din Miercurea Ciuc – Consiliul Județean Harghita
- Ture EKE în Șumuleu Ciuc și în împrejurimi – Societatea Carpatină Ardeleană
- Înfirmântarea Fărșangului la Cioboteni – Grupul folcloric din Cioboteni
- Înfirmântarea Fărșangului cu grupurile folclorice din județul Harghita, în locații diferite, în sâmbăta înainte de Miercurea Cenușii – Centrul Cultural Județean Harghita

- Team-building pentru organizațiile de educație a adulților din arhidieceză, la sfârșitul lunii februarie – Asociația Pro Educatione
- Comemorări cu ocazia Zilei Naționale a Maghiarilor din 15 martie, în diferite locații ale orașului Miercurea Ciuc
- Zilele Ținutului Secuiesc, în fiecare an în săptămâna înaintea Rusaliilor (târg de meșteșuguri, concerte, prezentări de cărți, Csúrdöngölő întâlnirea copiilor și tinerilor dansatori de dans folcloric, etc.) – Consiliul Județean Harghita
- Sărbătoarea Preasfânta Inimă a lui Isus, iunie – Asociația Áradat
- Ziua Celor O Mie de Fete Secuience, prima sâmbătă a lunii iunie – Primăria Municipiului Miercurea Ciuc
- Festival de Muzică Veche, în fiecare iulie – Centrul Cultural Județean Harghita
- Zilele Municipiului Miercurea Ciuc și Festivalul de Cartofi, primul week-end din luna august – Primăria Municipiului Miercurea Ciuc
- Întâlnirea violoniștilor de taraf din Ardeal, noiembrie – Ansamblul Național Secuiesc Harghita
- Comemorarea revoluției din 1956, în locații diferite din Miercurea Ciuc, 23 octombrie
- Întâlnirea Fetelor și Femeilor, 3 zile, în jurul zilei de 15 noiembrie – Asociația Áradat
- Legare de coronițe de Advent în Hotelul Salvator – Franciscanii din Șumuleu, Asociația Pro Educatione, Asociația Áradat, Asociația Csíki Anyák, Composesoratul Șumuleu Ciuc
- Concerte în timpul Adventului – Orchestra de Cameră Ciuc

ORGANIZAȚIILE BISERICEȘTI ȘI CELE LEGATE DE BISERICĂ DIN ȘUMULEU CIUC

Franciscanii din Șumuleu (www.csiksomlyo.ro), Asociația Pro Educatione (www.proeducatione.ro), Asociația Via Mariae din Transilvania (www.mariaut.ro), Asociația KALOT (www.kalot.ro), Caritas Alba Iulia (www.caritas-ab.ro), Asociația Áradat (www.aradat.ro), Asociația Háló Transilvania (www.erdelyihalo.ro), Colegiul Sf. Ștefan (www.magnificat.ro).

III. Alte conținuturi, difuzare, marketing și valorificare

În proiectul „Șumuleu Ciuc ca centru spiritual” s-au elaborat și alte conținuturi și produse. Elementele de identitate și de profil ale centrului, diferitele direcții și strategii de valorificare, elementele de identitate vizuale cerute de finanțatori și posibilitățile utilizării diferitelor mijloace de marketing sunt detaliate în planul de marketing elaborat în folosul centrului (vezi ca document aparte printre anexele proiectului, intitulat ”Plan de marketing”). Acesta sintetizează pe scurt direcțiile valorificării:

Planul difuzării metodelor de valorificare și promovare, respectiv a mijloacelor de marketing

Costurile programelor de pelerinaj va fi stabilit de către centrul de pelerinaj în funcție de mărimea grupei de pelerinaj și cerințele acestora privind programul. Totodată, pentru o valorificare mai simplă, stabilește și prețuri de piață standard pentru organizarea și derularea programului, informații transmise către rețelele de difuzare.

Programele de pelerinaj elaborate, ca produse turistice **vor fi promovate mai ales prin metodele și rețelele** deja utilizate – cunoscute și accesate de către pelerinii și turiștii care vin regulat la Șumuleu Ciuc. În concepția Centrului de pelerinaj am inventariat organizațiile partenere de la Șumuleu Ciuc. Broșurile, adrea websiteului, filmul vor ajunge ca un pachet informativ la partenerii care au participat la întâlnirile personale și s-au implicat în elaborarea concepției. Acestea vor transmite noua ofertă de programe la grupurile lor de țintă. Pe altă parte, vom introduce noi canale de valorificare și promovare, specifice acestor programe.

Publicații și websiteuri

Deespre programele elaborate vom trimite materiale informative și broșuri online către siteuri sau redactorii publicațiilor. Astfel de rețele sunt:

- Siteul și rețelele de difuzare ale partenerilor enumerate în concepția centrului de pelerinaj
- Mijloacele de întărire a relației locului de pelerinaj și sfera publicitară locală, enumerate în capitolele anterioare (siteurile posibilităților de cazare, siteul și pagina

facebook a hotelului Salvator, etc.)

- Călugării franciscani și mijloacele lor de publicitate: siteul www.csiksomlyo.ro
- Pagina de facebook Șumuleu Ciuc – loc de pelerinaj (Csíksomlyó – kegyhely) – urmărit de 2007 de persoane
- Publicația Mesajul Șumuleului Ciuc
- Emisiunile radio și blogurile redactate de călugării franciscani
- Relații bisericești: cu ajutorul Arhiepiscopiei Alba Iulia atragem atenția preoților asupra noilor programe de pelerinaj și a posibilităților de formare de la Șumuleu Ciuc
- Mijloacele publicitare ale arhiepiscopiei: trimitem la redactorii siteului www.romkat.ro oferta de programe online și broșura ce poate fi descărcată
- Trimitem materiale informative către periodicele Vasárnap (Duminica) și Keresztény Szó (Cuvânt creștin), respectiv către websiteul www.katolikhos.ro
- Siteul și rețeaua Asociației Via Mariae din Transilvania.

Pentru a transmite **”mesajul” Șumuleului Ciuc** am realizat un **film** informativ în mai multe limbi (conținând informații de istorie a religiei, a locului, etc.), care prezintă numeroase organizații partnere și mulți profesioniști. Iau cuvântul acei protagoniști, care activează în Șumuleu Ciuc, cei, care sunt organizațiile partenere ale centrului sau pot fi în viitor. Vorbesc acele persoane, care cercetează istoria Șumuleului Ciuc, dar și participanții pelerinajului de Rusalii. Filmul este instructiv și folositor din mai multe aspecte.

Elementul central al concepției elaborate în proiect este planul de programe calendaristice de la Șumuleu Ciuc, focusat asupra programele spirituale. Acestuia i s-a alăturat programul a două formări (formare legată de viața confesională, formarea liderilor de pelerinaj), iar aceste două materiale de 12 luni vor fi publicate cu titlul **Caiet program**. Acesta este destinat mai ales pelerinilor și acelor turiști, care de-a lungul mai multor zile petrecute la Șumuleu Ciuc necesită ghidaj local alături de experiența spirituală. În caietul program alături de programul lunar apare în loc de frunte weekendul de pelerinaj, în cadrul căruia sunt desfășurate programele ghidate. Cele mai multe evenimente desfășurate în sălașul sfânt sunt publice, așa cum apare și în caietul program. Însă programele ghidate ale weekendurilor de pelerinaj necesită înregistrarea anterioară.

Posibilitățile de difuzare a caietului program (broșură) și a filmului documentar:

- Transmiterea materialelor la min. 10 agenții turistice din țară și străinătate
- În magazinul de suveniruri de pelerinaj din sălașul sfânt intră numeroși pelerini, astfel acesta va fi un loc important privind difuzarea broșurii și filmului Centrului de pelerinaj
- Evenimentele organizate de Asociația Via Mariae din Transilvania
- Trimiterea broșurii librăriilor din Miercurea Ciuc
- Către recepțiile posibilităților de cazare
- La parohii
- La Târgul Produselor Secuiești
- Difuzare cu ocazia evenimentelor mai mari din Secuime
- La târguri turistice, expoziții în parteneriat cu Hotelul și Centrul de Conferințe Salvator
- La programele organizațiilor partenere
- În birourile de pelerinaj din Ungaria, de ex. Biroul de pelerinaj Sf. Martin din Szombathely
- 2013 a fost anul Plebaniei. Vizităm plebaniile cu această ocazie, și propunem preoților locali și organelor comunitare pelerinajele tematice de weekend ca posibilități de programe comunitare.

Surse folosite:

Publicația Mesajul Șumuleului Ciuc

www.csiksomlyo.ro

Notițele sedințelor de lucru (iulie, octombrie)

Însemnările zilelor de formare Drumul Maria

Materiale interne ale Asociației Pro Educatione – Rețea de Studii și Formare

Materialul a fost redactat de:

Asociația Pro Educatione – Rețea de Studii și Formare, Șumuleu Ciuc

